

๒๕๕๘

มหาวิทยาลัยพายัพ ร่วมกับ
เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

Full Paper Proceedings Oral Presentation, Poster Presentation

Payap University Research Symposium 2015

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
มหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2558

13 กุมภาพันธ์ 2558

ณ ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้สิรินธร
มหาวิทยาลัยพายัพ เขตแม่คาว

การศึกษาความต้องการการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Needs Assessment in Curriculum Development for Tourism Business Management Program

ซูซัน หามะ³⁹, ศุภาวิณี กิติวิณิต, เจนตา แก้วไผ่, วัชระ ขาวสังข์

Susan Hama, SupaweeneeKitiwinit, JentaKeaefai, Watcharakoasang

ภาควิชาบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการของท้องถิ่นในการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวที่มีต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จากการวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ กลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 400 คน ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวจำนวน 50 คนและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวจำนวน 30 คน จากผลการวิจัยพบว่าชื่อหลักสูตรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย บ่งบอกถึงคุณลักษณะของบัณฑิต วัตถุประสงค์ของ หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวในปัจจุบัน หลักสูตรมีความสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงานที่จะรองรับ และเป็นหลักสูตรที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการที่ประกอบอาชีพด้านธุรกิจท่องเที่ยว ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากกว่าสาขาวิชาการจัดการ ธุรกิจท่องเที่ยว เมื่อเรียนจบแล้วมีโอกาสที่จะทำงานในหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ มีโอกาสที่จะทำงานได้ค่าตอบแทนที่ เหมาะสม มีความต้องการประกอบอาชีพในด้านธุรกิจท่องเที่ยว และมีความสนใจที่จะศึกษาต่อในสาขาวิชาการจัดการธุรกิจ ท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ระดับความคิดเห็นของนักเรียนส่วนใหญ่ คือ ให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดการด้านการท่องเที่ยว รองลงมาคือ การบริหารงานด้านการท่องเที่ยว ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาที่สะท้อนถึงจุดเด่นของหลักสูตร บริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเห็นด้วยมากที่สุด คือการใช้ ภาษามลายูเพื่อการท่องเที่ยว ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จะจัดให้นักศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ระดับความคิดเห็นของประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่น ส่วนข้อเสนอแนะจากการวิจัยพบว่าหลักสูตรควรมีการแนะ แนวการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจ ท่องเที่ยว ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ในปัจจุบัน ยิ่งกว่านั้นควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวในเชิงรุกและครอบคลุมพื้นที่มาก ยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : ความต้องการสาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว

ABSTRACT

This research aims to study 1). Study the demand of the locality towards Tourism Business Management course provided by Yala Rajabhat University 2). In order to understand and assess the curriculum, additionally conform to the needs and requirement of locality. The sample uses in this study were 400 participants, in this they were 50 tourism business entrepreneurs and 30 university lecturers

specialized in tourism management. The result of the study shows that the curriculum name provides clarity in differs perspectives such as straightforward to understand and characteristic of graduate. Most importantly its shows that curriculum is suitable for the local and the current trend of Tourism Business Management. The curriculum is conforming to the demand of the market workforce and valuable for graduate to work in tourism industry at a high level. Student's opinion shows they are strongly agree that the curriculum will provides and supports them with high-quality skills which will enable them getting to professional career and enter efficient organization. Moreover, students show interest in working within tourism industry and pursuing higher education in Tourism Business Management course. Majorly, students show interest in tourism strategic management, secondly interested in tourism business administrative. The view of tourism business entrepreneurs reflect the prominent point of the curriculum at a high level, this is to use the southern region local language "Malayu". In terms of the tourism activity students and local business entrepreneurs see all activities must promote cultural tourism. The recommendation for this study is to continually guide students to higher education and facilitate in pursuing the career within tourism industry, with the aim of building an understanding of Tourism Business Management Study; the curriculum should develop and conform to the current economy socio and technology. Moreover, the curriculum must undertake the proactive advertising

Keywords: Needs Assessment in Curriculum Development for Tourism Business Management Program

บทนำ

การท่องเที่ยวถือเป็นภาคอุตสาหกรรมสำคัญที่สร้างรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในอนาคตอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังส่งผลต่อชุมชนในทุกระดับที่จะเกิดการจ้างงาน สร้างรายได้ เนื่องจากการท่องเที่ยวจะครอบคลุมในทุกระดับ จึงทำให้เกิดการจ้างงานทั้งภาคแรงงานและอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลทำให้เกิดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมเป็นแรงงานที่มีมาตรฐานและเป็นองค์การการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สิ่งสำคัญที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้สำหรับประเทศไทยซึ่งจะส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวโดยตรงคือ การเข้าร่วมกลุ่มประชาคมอาเซียน ทำให้เกิดความร่วมมือในด้าน เศรษฐกิจ เทคโนโลยี การเมือง และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในระดับนานาชาติให้เท่าเทียมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนทางสังคมและวัฒนธรรม เกิดความเข้าใจในระดับมวลชนและสิ่งแวดล้อมให้ควบคู่กัน และทำให้เกิดจิตสำนึกที่จะดำรงรักษาทรัพยากร อนุรักษ์วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ โดยจะนำสิ่งต่างๆ เหล่านั้นมาใช้สำหรับวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยในอนาคต

เมื่อได้ศึกษาถึงทิศทางของการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกในภูมิภาค 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และ กัมพูชา กลุ่มประเทศอาเซียนมีความตระหนักดีว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทอย่างสำคัญทางยุทธศาสตร์ (strategic role) สำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของภูมิภาคอาเซียนและจะช่วยพัฒนาอาเซียนจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม สังคมรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ รวมถึงการส่งเสริมภาพลักษณ์ของอาเซียน (advancing the rich and diverse social, cultural and historical and image of ASEAN) กลุ่มอาเซียนจึงกำหนดแผนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจให้เป็นประชาคมเดียวกันหรือ ASEAN Economic Community ภายในปี 2020 อันเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนและการบริการ ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ได้ตกลงที่จะการเปิดเสรีด้านการค้าสินค้าและการค้าบริการให้เร็วขึ้นกว่ากำหนดการเดิม ในสาขาสินค้าและบริการสำคัญ 11 สาขา ได้แก่ ยานยนต์ ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ สินค้าเกษตร ประมง เทคโนโลยี สารสนเทศ สุขภาพ การท่องเที่ยว และการบิน ภายในปี 2010 ต่อมาได้เพิ่มสาขาที่ 12 คือสาขาโลจิสติกส์ เพื่อเป็นการนำร่อง และส่งเสริมการ outsourcing หรือ การผลิตสินค้า โดยใช้วัตถุดิบและชิ้นส่วนที่ผลิตภายในอาเซียน ซึ่งเป็นไปตามแผนการดำเนินการเพื่อบูมไปสู่การเป็น AEC และได้มอบหมายให้ประเทศต่างๆ ทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้ประสานงานหลัก (Country Coordinators) ดังนี้ พม่า: สาขาผลิตภัณฑ์เกษตร (Agro-based products) และสาขาประมง (Fisheries) มาเลเซีย: สาขาผลิตภัณฑ์ยาง (Rubber-based products) และสาขาสิ่งทอ (Textiles and Apparels) อินโดนีเซีย: สาขายานยนต์ (Automotives) และสาขาผลิตภัณฑ์ไม้ (Wood-based products) ฟิลิปปินส์: สาขาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics) สิงคโปร์: สาขาเทคโนโลยี

สารสนเทศ (e-ASEAN) และสาขาสุขภาพ (Healthcare) ไทย: สาขาการท่องเที่ยว (Tourism) และสาขาการบิน (Air Travel) และเวียดนาม: สาขาโลจิสติกส์ (Logistic) ด้วยสาขาที่ประเทศไทยรับผิดชอบนั้น คือ การท่องเที่ยวและการบิน สำหรับการท่องเที่ยว ASEAN ได้ดำเนินโครงการ Visit ASEAN Campaign (VAC) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอาเซียนและให้อาเซียนเป็น “Single Destination”

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) ได้กำหนดความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในกรอบอาเซียน ตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2554-2558 มุ่งปรับโครงสร้างตลาดการท่องเที่ยว ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ให้เกิดความเชื่อมโยงเส้นทางในภูมิภาค (ASEAN Tourism Connectivity Corridors) และสนับสนุนการเดินทางท่องเที่ยวของเยาวชน มีแนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่ 1) อำนวยความสะดวกการเดินทางในอาเซียนและระหว่างประเทศ 2) อำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง 3) ขยายตลาดการท่องเที่ยว 4) การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ 5) ความปลอดภัยและความมั่นคงของการท่องเที่ยว 6) การตลาดและการส่งเสริมร่วมกัน 7) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ประเทศไทยได้ลงนามข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัติวิชาชีพแล้ว 7 สาขา คือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักบัญชี วิศวกร สถาปนิก ช่างสำรวจ ส่วนวิชาชีพท่องเที่ยวอาเซียน ซึ่งเป็นอีกหนึ่งสาขาที่อาเซียนให้ความสำคัญ และสมาชิก 9 ประเทศในอาเซียนมีการลงนามข้อตกลงยอมรับร่วมฯ เมื่อปี 2552 โดยไทยเป็นประเทศเดียวที่ยังไม่ได้ลงนาม เนื่องจากติดเงื่อนไขต้องผ่านการพิจารณาของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญของประเทศ แต่ในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียน ไทยไม่อาจหลีกเลี่ยงการเปิดเสรีอาเซียนได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงดำเนินการเตรียมพร้อมมาเป็นลำดับ และปัจจุบันได้จัดทำมาตรฐานสมรรถนะ (competency standard) และหลักสูตรอบรมเพื่อรองรับสมรรถนะขั้นพื้นฐานของบุคลากรที่ประกอบวิชาชีพท่องเที่ยวใน 32 ตำแหน่ง เสร็จเรียบร้อยแล้ว อีกทั้งยังมีความละเอียดมากกว่ามาตรฐานที่ MRA กำหนด

ในการศึกษาผลสรุปสาระสำคัญแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ปี 2552 - 2555 จัดทำขึ้นภายใต้คณะกรรมการรัฐมนตรีพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (รชต.) โดยยึดนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหลัก ประกอบกับนโยบาย แผนยุทธศาสตร์และแผนแม่บทที่เกี่ยวข้องรวมทั้งแนวโน้มสถานการณ์ ศักยภาพ ภูมิสังคมที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ โอกาสและข้อจำกัดการพัฒนาทั้งจากภายนอกและภายในประเทศมาใช้ในการกำหนดกรอบนโยบาย เป้าหมาย กลยุทธ์ มาตรการ และบูรณาการแผนงานโครงการ ที่สำคัญให้ตอบสนองต่อการพัฒนาและแก้ปัญหาคือความไม่สงบ เสริมสร้างความเป็นธรรมทางสังคมและฟื้นฟูเศรษฐกิจให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ทั่วถึง อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และสันติสุข สำหรับการพัฒนาระยะต่อไปจำเป็นต้องพัฒนาในลักษณะเป็นเครือข่ายกลุ่มพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา โดยอาศัยศักยภาพและโอกาสของพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาสูงกว่า (จังหวัดสงขลา) เพื่อเชื่อมโยงและกระจายการพัฒนาสู่พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างสอดคล้องกับศักยภาพและวัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งสรุปประเด็นศักยภาพและโอกาสพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นศูนย์กลางพาราของประเทศไทย เนื่องจากมีวัตถุดิบจากการปลูกยางพาราเป็นหลัก มีแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราและสถาบันศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทำให้สามารถพัฒนาได้อย่างครบวงจร ทั้งยังเหมาะที่จะพัฒนาเป็นฐานการผลิตสินค้าฮาลาลป้อนตลาดโลกมุสลิม เพราะพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมสังคมที่เชื่อมโยงกับประเทศมุสลิม และมีศักยภาพในการผลิตวัตถุดิบด้านปศุสัตว์ สัตว์น้ำ สมุนไพรและอื่นๆ รวมทั้งมีสถาบันรับรองมาตรฐานฮาลาลจึงสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลและสินค้าฮาลาลอื่นๆ ที่มีศักยภาพได้ นอกจากนี้จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีศักยภาพในการพัฒนาปาล์มน้ำมันและแหล่งพลังงานทดแทน ไบโอดีเซล เนื่องจากมีพื้นที่เหมาะแก่การปลูกปาล์มน้ำมัน และมีสถาบันวิจัยและพัฒนาด้านการผลิตไบโอดีเซลทั้งสามารถต่อยอดในอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มอีกทางหนึ่งด้วย และพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีความพร้อมต่อการพัฒนาเป็นฐานการเชื่อมโยงการขนส่งทางทะเลกับนานาชาติ เนื่องจากมีความได้เปรียบทางกายภาพที่เปิดสู่ทะเลทั้งด้านอ่าวไทยและอันดามัน มีโครงข่ายคมนาคมขนส่งทางถนนและทางรถไฟที่เชื่อมโยงโดยสะดวก มีร่องน้ำลึกที่สามารถพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและมีโอกาสพัฒนาระบบท่อส่งน้ำมัน เชื่อมโยงฝั่งตะวันออกกับฝั่งอันดามันทางตะวันตกไปสู่ตลาดเอเชียตะวันตกและยุโรปได้

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวจึงทำให้มองเห็นถึงความสำคัญของการผลิตบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในหลักสูตรบริหารของการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่มีความโดดเด่น รวมทั้งทำให้ท้องถิ่นที่เป็นแบบสังคมพหุวัฒนธรรม โดยสามารถนำเอาเอกลักษณ์ของพื้นที่มาทำให้เกิดความน่าสนใจสร้างความดึงดูดให้กับนักท่องเที่ยวได้

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามความต้องการของพื้นที่ และสอดคล้องกับแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา คณะวิทยาการจัดการ จึงได้ศึกษาความต้องการทางการศึกษาของประชาชน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา คณะวิทยาการจัดการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ในการศึกษาในครั้งนี้มากำหนดแนวทางการบริหารจัดการงานของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ให้เหมาะสมกับศักยภาพและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชนต่อไป ให้สามารถทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทันสมัยตลอดเวลา

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษานี้ คือ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

1.1 กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย, ประกาศนียบัตร และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและอื่นๆ ที่ศึกษาอยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลา เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนจึงทำการสุ่มตัวอย่างของประชากรโดยผู้วิจัยได้ใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนเป็น 1 ใน 10 ส่วน หรือ $\pm 10\%$ ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร (Khazanie, 1996, P.403) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 385 คน ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามจำนวน 400 คน และได้รับกลับมาครบถ้วน 400 ชุด จึงใช้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่แจกแบบสอบถาม 400 ชุด

การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) จากนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในจังหวัดยะลาจำนวน 400 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้ประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว คือ ผู้ประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และอื่นๆ ที่นักศึกษาของคณะวิทยาการจัดการได้ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำนวน 50 คน

1.3 กลุ่มตัวอย่าง อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์พิเศษภายนอก และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีผลต่อการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับนักเรียน แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 5 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามชนิดแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิภาค ระดับการศึกษา และระดับเกรดเฉลี่ยสะสม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อความสนใจเกี่ยวกับธุรกิจด้านการท่องเที่ยว เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 8 ข้อ

โดยตอนที่ 2 – ตอนที่ 4 เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ มีค่าระดับคะแนน

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว เป็นคำถามชนิดปลายเปิด (Open – Ended) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แสดงความคิดเห็น เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว

ชุดที่ 2 สำหรับผู้ใช้บัณฑิต แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 6 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามชนิดแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งในหน่วยงาน ลักษณะของหน่วยงาน และสถานที่ตั้งของหน่วยงาน
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 4 ข้อ
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาที่สะท้อนถึงจุดเด่นของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 13 ข้อ
- ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จะจัดให้นักศึกษาในแต่ละกิจกรรม เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 8 ข้อ
- ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 19 ข้อ

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว เป็นคำถามชนิดปลายเปิด (Open - Ended) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แสดงความคิดเห็น

ชุดที่ 3 สำหรับอาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามชนิดแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย สถานภาพอาจารย์ เพศ อายุ ตำแหน่งทางวิชาการ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนหรือการทำงาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว เป็นคำถามชนิดปลายเปิด (Open - Ended) เพื่อเปิดโอกาสให้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แสดงความคิดเห็น

การวิเคราะห์ข้อมูล

จัดเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม โดยการส่งแบบสอบถามถึงประชากรกลุ่มตัวอย่างทุกคน และรับแบบสอบถามด้วยตนเอง เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - เดือนกรกฎาคม 2555 แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผล ดังนี้ สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วยการวิเคราะห์ด้านความต้องการโดยใช้ความถี่ร้อยละ

4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณได้ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ด้านความคิดเห็น

ใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50	หมายถึง เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50	หมายถึง ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50	หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผลวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประจำปีการศึกษา 2555 จากผลการดำเนินการวิจัยดังรายละเอียดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว พบว่า ด้านความเหมาะสมของหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่คิดเห็นว่าเป็นหลักสูตรที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการประกอบอาชีพด้านธุรกิจท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแต่ละข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ การศึกษาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว จะช่วยให้เมื่อเรียนจบแล้วมีโอกาสที่จะทำงานในหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นสาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวควรปลูกฝังและพัฒนาให้นักศึกษาสามารถมองเห็นอาชีพอิสระคือการเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจท่องเที่ยว และควรสนับสนุนให้มองเห็นถึงการสร้างทางเลือกในธุรกิจท่องเที่ยวมากขึ้น

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ระดับความคิดเห็นส่วนใหญ่คิดเห็นว่าเป็นหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานที่จะรองรับ อย่างไรก็ตามการปรับปรุงหลักสูตรอาจพิจารณาถึงความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ของนักศึกษาให้เพิ่มขึ้น โดยอาจเพิ่มระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์ให้มากขึ้นและจัดการฝึกงานของนักศึกษาให้อยู่ในช่วง Undersupplies หรือ High Season เพื่อได้เรียนรู้ประสบการณ์จริง และให้เน้นบทบาทสหพันธ์วิชาชีพในการดำเนินการจะมีประสิทธิภาพ

ด้านความสนใจเกี่ยวกับธุรกิจทางการท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดการรูปแบบด้านการท่องเที่ยว ควรมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในการท่องเที่ยวรูปแบบฮาลาล โดยต้องมีการสร้างแรงจูงใจในการทำธุรกิจฮาลาล เพื่อให้เกิดการสนใจในการประกอบธุรกิจทางการท่องเที่ยวในรูปแบบฮาลาลโดยใช้จุดเด่นด้านลักษณะของประชากรในพื้นที่ ซึ่งเป็นชาวไทยมุสลิมเพื่อสร้างจุดแข็งในเรื่องของการพัฒนาท้องถิ่นตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยได้

ด้านกิจกรรมเสริมของหลักสูตรที่จัดให้นักศึกษา ระดับความคิดเห็นส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องของกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่ควรปรับปรุงในเรื่องการฝึกฝนนักศึกษาให้มีจิตอาสาในการเป็นผู้ให้ด้วยกำลังร่างกาย แรงสมอง ซึ่งเป็นการเสียสละ สิ่งของตนเองมี แม้กระทั่งเวลา เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้กับสังคมส่วนรวมและสามารถดำรงชีวิตอยู่สังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

ด้านรายวิชาที่สะท้อนถึงจุดเด่นของหลักสูตรธุรกิจท่องเที่ยว ส่วนใหญ่นำเสนอเรื่องของภาษามลายูเพื่อการท่องเที่ยว การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับธุรกิจท่องเที่ยว และการจัดรายการนำเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์บัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลานั้นนักศึกษาจะต้อง มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีจิตอาสา สู้งาน สื่อสารภาษามลายูกลางได้ โดยต้องมุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น โดยสร้างความสนุกสนานและความหลากหลายในการเสริมสร้างทักษะความรู้ ความสามารถ เพื่อให้ก่อเกิดเกิดการพัฒนาทางกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาในตัวบุคคลอันจะส่งผลถึงการสร้างคุณภาพชีวิตให้มากขึ้นได้

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จะจัดให้นักศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ควรมีการปรับปรุงด้านการส่งเสริมภาษากับการท่องเที่ยวให้สามารถสื่อสารการเป็นผู้นำเที่ยว การตอบคำถาม รวมทั้งการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ เพื่อให้เกิดการใช้ภาษาอังกฤษเฉพาะและสำนวนต่างๆในการวางแผนเรื่องการท่องเที่ยวให้เกิดความชำนาญมีความเชี่ยวชาญในแต่ละรูปแบบ

ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว โดยทางหลักสูตรควรมีการปรับปรุงเรื่องของการปลูกฝังในการสร้างจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความมีระเบียบวินัย และการเคารพกฎระเบียบของสังคมให้มากขึ้น เพราะคนจะมีความรู้ความสามารถเพียงใดก็ตามถ้าความประพฤติไม่ดี ความรู้ความสามารถก็ไม่เกิดประโยชน์ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานให้เกิดผลดีได้ ดังนั้นต้องมีการป้องกัน การควบคุม การแก้ไข การพัฒนาและส่งเสริมเพื่อให้เกิดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ได้ ข้อเสนอแนะจากการวิจัยพบว่าหลักสูตรควรมีการแนะแนวการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาสาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในปัจจุบัน ยิ่งกว่านั้นควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสาขาวิชาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวในเชิงรุกและครอบคลุมพื้นที่มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2534). เอกสารเพื่อการพัฒนาหนังสือ อันดับ 1 การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน กรุงเทพฯ : การศาสนา
กรมการ ศาสนา.
- แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559 .2554, 17 มิถุนายน. ราชกิจจานุเบกษา.เล่มที่ 128 ตอนพิเศษ 67 ง.
หน้า 27-40
- วสันต์ ทองไทย.(2547) แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ). ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- วิชัย ดิสสระ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน.กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ .(2542). การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น.กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2545) ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา เล่ม 2.
กรุงเทพฯ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย